

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/3-76-11098

Chișinău

18 octombrie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, **în mod prioritar**, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.785/2023.

Proiectul este o condiționalitate care rezultă din *Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană*, aprobat de Comisia Națională pentru Integrare Europeană la 4 august 2022.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română - 1 filă) ;
2. Proiectul de lege (în limba română -23 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (17 file);
4. Avizele recepționate în procesul avizării (78 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (188 file);
6. Declarația de compatibilitate cu legislația europeană a Centrului de Armonizare a Legislației (9 file);
7. Tabelul de concordanță (45 file);
8. Tabelul comparativ (92 file).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Ex.: E.Grosu
tel.: 22250274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>371</u>		
"18."	<u>10</u>	20 <u>23</u>
Ora _____		

UE

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 785

din 18 octombrie 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Prim-ministru

Contrasemnează,

**Viceprim-ministru,
ministru dezvoltării
economice și digitalizării**

Ministrul justiției

Ministrul finanțelor

DORIN RECEAN

Dumitru ALAIBA

Veronica Mihailov-Moraru

Petru Rotaru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
pentru modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea
măsurilor restrictive internaționale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică, prin care se transpune parțial:

- Decizia (PESC) 2020/1999 a Consiliului din 7 decembrie 2020 privind măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor grave împotriva drepturilor omului, CELEX: 32020D1999, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L1410/13 din 7 decembrie 2020, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Decizia (PESC) 2023/1716 a Consiliului din 8 septembrie 2023 de modificare a Deciziei (PESC) 2020/1999 privind măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor grave împotriva drepturilor omului.

- Regulamentul (UE) 2020/1998 al Consiliului din 7 decembrie 2020 privind măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor grave împotriva drepturilor omului, CELEX: 32020R1998, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L1410/1 din 7 decembrie 2020, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1715 al Consiliului din 8 septembrie 2023 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2020/1998 privind măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor grave împotriva drepturilor omului.

Art. I. – Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 140-149, art. 289), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. După clauza de adoptare se introduce textul:

„Capitolul I
PREVEDERI GENERALE”.

2. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

noțiunea „subiecți ai restricției” se completează după simbolul „-” cu textul „state ”;

după noțiunea „subiecți ai restricției” se completează cu noțiunile „persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel internațional” și „persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel național”, cu următorul cuprins:

„persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel internațional – persoane fizice care dețin sau care au deținut funcțiile de șef de stat, de guverne, membri ai guvernelor, secretari de stat, șefi ai cancelariilor de stat, deputați în parlamentele naționale, judecători ai curților supreme de justiție, de asemenea membri ai curților de conturi și ai consiliului băncilor centrale, ofițeri cu grade militare superioare și supreme, membri ai organelor de conducere și de administrare ale întreprinderilor cu capital de stat străine, membri ai familiilor regale, ambasadori și personal de rang superior din cadrul misiunilor diplomatice, directori, vicedirectori și membri ai consiliilor de administrare ale organizațiilor internaționale interguvernamentale;

persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel național – persoane fizice care au deținut sau care dețin funcții de demnitate publică în conformitate cu legislația, de asemenea membri ai organelor de conducere și de administrare ale întreprinderilor de stat, ale întreprinderilor municipale, precum și ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat, persoane de conducere ale partidelor politice și ofițeri cu grade militare superioare și supreme;”;

noțiunea de „fonduri” va avea următorul cuprins:

„fonduri – mijloace financiare și beneficii de orice natură care includ, dar nu se limitează la:

a) numerar, cecuri, cambii și alte instrumente de plată, inclusiv monedă electronică;

b) depozite la bănci sau la alte entități abilitate prin lege să atragă depozite, solduri de conturi, creanțe și titluri de creanță;

c) instrumente financiare, conform legislației în vigoare, bilete la ordin;

d) dobânzi, dividende sau alte venituri din active sau plusvalori percepute pe active ori generate de acestea;

e) credite, drepturi compensatorii, garanții, garanții de bună execuție sau alte angajamente financiare;

f) acreditive documentare, conosamente, contracte de vânzare;

g) cote-părți din fonduri sau resurse economice și documentele ce atestă deținerea acestora;

h) orice alt mijloc de finanțare sau document ce atestă finanțarea exportului;”;

după noțiunea „blocarea resurselor economice” se completează cu noțiunea „a avea sub control”, cu următorul cuprins:

„a avea sub control - toate situațiile în care, fără a deține cel puțin un atribut al dreptului de proprietate asupra unui bun, o persoană are posibilitatea de a dispune, în orice mod, cu privire la acest bun, fără a obține o aprobare prealabilă din partea proprietarului de drept sau de a influența în orice mod persoane sau entități – subiecți ai restricțiilor.”.

3. La articolul 4 litera j), cuvintele „și tranzitare a teritoriului” se substituie cu cuvintele „, , tranzitare, ședere sau aflare pe teritoriul”.

4. Legea se completează, după articolul 4, cu următorul text:

„Articolul 4¹. Subiecții restricțiilor

(1) Alături de statele, guvernele unor state și entitățile nestatale, măsurile restrictive internaționale, stabilite prin intermediul actelor prevăzute la art. 1, pot viza următoarele persoane fizice sau juridice din țară și de peste hotare:

1) persoanele care au comis fapte de:

a) genocid;

b) infracțiuni împotriva umanității, contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război;

c) următoarele încălcări grave ale drepturilor omului sau abuzuri grave împotriva acestora:

(i) tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante,

(ii) sclavia,

(iii) execuțiile și asasinatele,

(iv) răpirile de persoane,

(v) arestările sau detențiile arbitrare;

d) alte încălcări ale drepturilor omului sau abuzuri împotriva acestora, incluzând dar nelimitându-se la următoarele încălcări sau abuzuri, în măsura în care aceste încălcări sau abuzuri sunt larg răspândite și sistematice și se încadrează în componența unor fapte incriminate potrivit legislației interne a Republicii Moldova, după cum urmează:

(i) traficul de persoane, precum și abuzurile împotriva drepturilor omului comise de persoane care introduc ilegal migranți pe teritoriul unui stat,

(ii) violența sexuală și cea bazată pe gen,

(iii) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea de întrunire și de asociere pașnică,

(iv) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea de opinie și de exprimare,

(v) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea religioasă sau de convingere;

2) persoanele care:

a) fără a comite direct fapta, sunt responsabile sau complici în execuții și asasinat, acte de tortură sau alte încălcări grave ale drepturilor omului recunoscute la nivel internațional comise împotriva persoanelor din orice stat străin care au urmărit scopul:

(i) de a demasca activitatea ilegală desfășurată de funcționari publici străini,

(ii) să obțină, să exercite, să apere sau să promoveze drepturile și libertățile omului recunoscute la nivel internațional; precum libertatea de conștiință, religie, gândire, credință, opinie, exprimare, adunare pașnică și asociere și dreptul la un proces echitabil și la alegeri democratice;

b) au acționat ca agenți sau în numele unui stat străin cu ocazia comiterii unei fapte prevăzute la lit. a);

3) persoanele care, în exercițiul unei funcții publice importante la nivel național și/sau internațional, sau care, fiind membri ai organelor de conducere ale partidelor politice, sunt responsabile sau complici la ordonarea, controlul sau dirijarea în alt mod a actelor de corupție – inclusiv darea și luarea de mită, deturnarea de bunuri private sau publice pentru scopuri/câștig personale, transferul veniturilor din corupție către state străine sau orice alte acte de corupție legate de procedura de expropriere, de achiziții publice sau de încheierea și executarea unor contracte administrative — activități care pot fi calificate ca acte de corupție majoră, atunci când se iau în considerare, printre altele, impactul acestora, sumele implicate, influența persoanei implicate sau poziția autorității/complicitatea guvernului statului străin în cauză în actele date;

4) persoanele în privința cărora există indicii temeinice sau informații oficiale că acestea fac parte, colaborează sau au colaborat cu serviciile de informații străine ce desfășoară acțiuni ostile Republicii Moldova;

5) persoane fizice sau juridice care furnizează sprijin financiar, tehnic sau material ori sunt implicate în alt mod în actele prevăzute la pct. 1) – 4), inclusiv prin planificarea, conducerea, comandarea, sprijinirea, pregătirea, facilitarea sau încurajarea acestor acte.

(2) Măsurile restrictive internaționale stabilite prin actele prevăzute la art. 1 pot fi aplicate pe teritoriul Republicii Moldova atât cu referire la persoanele fizice și juridice străine, precum și apatrizi, cât și cu referire la persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova și persoane juridice înregistrate în Republica Moldova, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) În cazul în care măsurile restrictive internaționale vizează persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova și persoane juridice înregistrate în Republica Moldova, pentru alinierea la actele prevăzute la art. 1 lit. b) și c) care stabilesc măsurile respective, precum și pentru stabilirea de către Republica Moldova din proprie inițiativă a unor asemenea măsuri, este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) alinierea sau aplicarea din proprie inițiativă a măsurii restrictive internaționale urmează a fi precedată de inițierea procesului penal pentru comiterea infracțiunii corespunzătoare faptelor care au dus la stabilirea în privința acestora a măsurilor respective, astfel cum aceasta este prevăzută de cadrul normativ intern.

b) persoana respectivă se eschivează de la prezența fizică și participarea în cadrul acțiunilor de urmărire penală sau de la judecată, în cadrul procesului penal inițiat în conformitate cu prevederile lit. a);

c) persoana respectivă deține una sau mai multe cetățenii ale unor alte state;

d) persoana respectivă nu se află pe teritoriul Republicii Moldova la momentul aplicării măsurii restrictive internaționale.

Articolul 4². Persoanele asociate subiectului restricțiilor

(1) Prin excepție de la prevederile art. 4¹, în vederea asigurării implementării eficiente a măsurilor restrictive internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, cu referire la fiecare subiect al restricțiilor se întocmește o listă a persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate cu subiectul restricțiilor. Din această categorie de persoane fac parte:

a) orice persoană fizică în privința căreia există informații documentate că:

(i) este actualmente sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(ii) are la momentul actual sau a avut în ultimii zece ani beneficii financiare, fără a avea statut de salariat sau fără a presta o activitate ce ar urma să fie remunerată, precum și în lipsa oricărui alt temei juridic justificativ pentru recepționarea beneficiilor respective, din partea unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(iii) are la momentul actual sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice ale căror beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(iv) este la momentul actual sau a fost în ultimii zece ani fondator sau deținător al unor acțiuni sau cote-părți ale unei persoane juridice despre care există informații credibile că beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(v) este la momentul actual sau a fost în ultimii zece ani administrator sau gestionar efectiv al unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(vi) a înregistrat/înregistrează pe numele său sau a acordat/acordă suportul la înregistrarea pe numele persoanelor terțe a unor drepturi, a unor bunuri imobile sau mobile, a unor persoane juridice care aparțineau/apartțin uneia din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor sau unei persoane juridice ale cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

b) orice persoană juridică în privința căreia există informații documentate că:

(i) una dintre persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor este unicul fondator sau deține, personal sau prin persoane interpușe, mai mult de 25% de acțiuni sau cote-părți;

(ii) la momentul actual sau în ultimii zece ani beneficiar efectiv al acesteia este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(iii) la momentul actual sau în ultimii cinci ani a avut/are relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice al căror beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(iv) la momentul actual sau în ultimii cinci ani a inițiat/inițiază raporturi juridice pentru apariția sau stingerea unor drepturi sau obligații la indicația sau în interesul uneia din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor.

(2) Lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate subiectului restricțiilor se elaborează și se actualizează de către Serviciul de Informații și Securitate, care va colabora în acest sens cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și alte autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat. Orice propunere de includere sau de excludere a unei persoane din listă, înaintată de către autoritățile respective în adresa Serviciului de Informații și Securitate, urmează a fi însoțită de o bază justificativă, ce ar include, cel puțin, o indicare a categoriei concrete de subiecți din lista prevăzută la alin. (1) în care se încadrează propunerea înaintată, precum și probele documentale ce atestă argumentarea acestei atribuirii a persoanei către categoria respectivă. Serviciul de Informații și Securitate exclude o persoană inclusă anterior în listă dacă au încetat cauzele și condițiile care au justificat includerea acestei persoane în listă sau dacă au survenit alte circumstanțe obiective legate de interesele superioare ale statului.

(3) Lista prevăzută la alin. (2), precum și modificările în cadrul acesteia, se aprobă prin ordin al directorului Serviciului de Informații și Securitate. Ordinul prin care se include sau se exclude o persoană în lista prevăzută la alin. (2) se comunică destinatarului potrivit regulilor Codului administrativ și poate fi contestat potrivit procedurii de contencios administrativ, doar după parcurgerea procedurii prealabile.

(4) Persoanele prevăzute la alin. (1) nu sunt echivalate după statut cu subiecții restricțiilor, însă, pentru evitarea unor tentative de eludare a măsurilor restrictive internaționale care ar implica și o participare a acestora, cu referire la activitățile și tranzacțiile în care aceste persoane sunt parte, entitățile raportoare, prevăzute la art. 4 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, urmează a întreprinde măsurile de precauție sporită privind clienții, precum și măsurile asigurătorii, prevăzute de art. 8 și 33 din legea respectivă. Prevederile Legii nr. 308/2017 se aplică corespunzător cu referire la procedura detaliată de realizare a măsurilor respective, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.

(5) Pentru asigurarea implementării măsurilor prevăzute la alin. (4), ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate prin care se aprobă lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate subiectului restricțiilor, precum și orice ordin prin care se realizează modificări în aceasta, se comunică în termen de 3 zile lucrătoare de la emitere către toate organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, prevăzute la art. 15 din Legea nr. 308/2017, în vederea comunicării subsecvente a ordinului respectiv către entitățile raportoare.

(6) În cazul stabilirii unor suspiciuni cu privire la faptul că prin activitatea sau tranzacția respectivă se urmărește eludarea măsurilor restrictive internaționale,

aceasta se sistează prin decizie a Serviciului Fiscal de Stat pentru un termen de până la 30 de zile, care are dreptul să aplice și să ridice măsuri asiguratorii asupra bunurilor, inclusiv a mijloacelor bănești ale persoanelor respective. Până la expirarea termenului pentru care a fost sistată activitatea/tranzacția, Serviciul Fiscal de Stat întreprinde toate măsurile necesare, în conformitate cu atribuțiile sale legale, în scopul transmiterii materialelor către organele competente pentru adoptarea deciziilor ulterioare.

Capitolul II

APLICAREA MĂSURILOR RESTRICTIVE INTERNAȚIONALE

Articolul 4³. Modalitățile de aplicare a măsurilor restrictive internaționale pe teritoriul național și natura juridică a actelor de aplicare a acestora

(1) Măsurile restrictive internaționale devin aplicabile pe teritoriul Republicii Moldova în următoarele cazuri:

a) prin aplicarea directă a măsurilor restrictive internaționale, în condițiile art. 5;

b) prin adoptarea unei decizii de aliniere la măsurile restrictive internaționale instituite prin acte ale Uniunii Europene, acte ale altor organizații internaționale sau prin deciziile unilaterale ale altor state;

c) prin adoptarea de către Republica Moldova din proprie inițiativă a deciziei privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

(2) Deciziile de aliniere la măsurile restrictive internaționale adoptate de organele competente potrivit prezentei legi au un caracter politic și nu sunt acte administrative în sensul Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Aceste acte nu pot fi obiectul unei contestări cu acțiune în contencios administrativ în condițiile Codului administrativ. Revizuirea deciziei de aliniere la măsurile restrictive internaționale poate fi solicitată de către subiectul restricției doar în situația prezentării de către acesta a actelor confirmative ce atestă ridicarea măsurilor restrictive internaționale de către subiecții prevăzuți la art. 1 lit. b) și c) sau anularea măsurilor respective de către organele jurisdicționale externe competente să examineze contestările împotriva actelor adoptate de către subiecții prevăzuți la art. 1 lit. b) și c).

(3) Actele organelor competente prin care se asigură adoptarea de către Republica Moldova din proprie inițiativă a unor măsuri restrictive internaționale pot fi atacate potrivit procedurii de contencios administrativ și doar după parcurgerea procedurii prealabile.

(4) Actele individuale adoptate în vederea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale de organele competente sunt acte administrative și pot fi atacate potrivit procedurii de contencios administrativ, doar după parcurgerea procedurii prealabile.”.

5. La articolul 5 alineatul (3), textul „În cazul sancțiunilor prevăzute la alin. (1), în măsura în care nu sunt detaliate la nivel internațional prin acte normative direct aplicabile,” se substituie cu textul „Prin excepție de la alin. (2), în cazul sancțiunilor prevăzute la alin. (1) care nu sunt detaliate la nivel internațional prin acte normative direct aplicabile,”.

6. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

„Articolul 6. Adoptarea actelor de aplicare a măsurilor restrictive internaționale

(1) Modul în care Republica Moldova adoptă măsuri restrictive internaționale din proprie inițiativă, precum și modul de aliniere a Republicii Moldova la măsurile restrictive instituite prin acte ale Uniunii Europene, acte ale altor organizații internaționale sau prin decizii unilaterale ale altor state sunt stabilite la art. 7–11.

(2) În cazul măsurilor restrictive internaționale adoptate de către Republica Moldova din proprie inițiativă, decizia privind stabilirea acestora poate fi adoptată inclusiv în urma luării în considerare a dovezilor obținute de alte state, de organizații necomerciale de protecție a drepturilor omului, precum și în baza unor informații obținute din surse aflate în afara teritoriului țării, cum ar fi persoane fizice și juridice, inclusiv organizații necomerciale, care monitorizează situația legată de comiterea unor fapte prevăzute la art. 4¹ sau cărora aceasta le-a devenit cunoscută pe altă cale.

(3) Odată cu aplicarea de către Republica Moldova a măsurilor restrictive internaționale din propria inițiativă, secretariatul Consiliului interinstituțional de supervizare sau, după caz, al celorlalte autorități publice prevăzute la art. 7 alin. (4) și (5), care au decis în cazul respectiv aplicarea măsurilor restrictive internaționale, comunică persoanei fizice sau juridice vizate actul de aplicare a măsurilor restrictive internaționale în privința acesteia, inclusiv motivele aplicării, fie direct, dacă adresa este cunoscută, fie prin publicarea unui aviz în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, acordând persoanei fizice sau juridice în cauză posibilitatea de a prezenta observații.

(4) În cazul în care se transmit observații sau se prezintă dovezi substanțiale noi, autoritatea publică competentă reexaminează decizia sa și informează în consecință persoana fizică sau juridică în cauză.”.

7. La articolul 7:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Decizia privind alinierea Republicii Moldova la măsurile restrictive din categoria celor prevăzute la art. 4 lit. c), e), g), h), i), j) și k), instituite prin acte ale Uniunii Europene sau ale altor organizații internaționale, se adoptă de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene după consultarea Prim-ministrului și a autorităților și instituțiilor publice competente sau, în caz de

necesitate, după examinarea subiectului în cadrul ședinței Consiliului interinstituțional de supervizare.”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În caz de necesitate, la propunerea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, a autorității sau instituției publice responsabile, pot fi convocate ședințe consultative ad-hoc ale Consiliului interinstituțional de supervizare anterior adoptării deciziei privind alinierea la măsurile restrictive ale Uniunii Europene sau ale altor organizații internaționale ori state prevăzute la alin. (4) și (5).”.

8. Legea se completează cu articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 7¹. Consiliul interinstituțional de supervizare

(1) Pentru asigurarea cadrului general de cooperare în domeniul introducerii din proprie inițiativă și a punerii în aplicare în Republica Moldova a măsurilor restrictive internaționale se înființează Consiliul interinstituțional de supervizare (în continuare – Consiliul), care este condus de Prim-ministrul Republicii Moldova și în componența căruia intră, de asemenea, ministrul justiției, ministrul afacerilor externe și a integrării europene, ministrul afacerilor interne, ministrul finanțelor, ministrul dezvoltării economice și digitalizării, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, directorul Serviciului de Informații și Securitate, directorul Serviciului Fiscal de Stat, directorul Serviciului Vamal, directorul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, șeful Inspectoratului General pentru Migrație, șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și directorul Centrului Național Anticorupție.

(2) În funcție de natura măsurilor restrictive internaționale, Consiliul poate solicita participarea la întrunirile sale și a reprezentanților altor autorități sau instituții publice.

(3) Consiliul se convoacă, ori de câte ori este necesar, de către Prim-ministrul Republicii Moldova, la solicitarea oricăruia dintre membrii acestuia.

(4) Cancelaria de stat asigură lucrările de secretariat ale Consiliului. Cheltuielile implicate de activitatea de secretariat sunt suportate din bugetul anual aprobat al Cancelariei de stat.

(5) Consiliul are următoarele atribuții:

a) decide asupra adoptării măsurilor restrictive internaționale de către Republica Moldova din proprie inițiativă și asupra inițiativelor de aliniere la măsurile restrictive internaționale instituite prin deciziile unilaterale ale altor state;

b) adoptă avize facultative cu referire la inițiativele de aliniere la măsurile restrictive internaționale, în situațiile prevăzute la art. 7 alin. (7), atunci când deciziile pe marginea acestor inițiative urmează a fi luate de alte autorități publice;

c) asigură cadrul de consultare în vederea armonizării activităților autorităților și instituțiilor publice naționale în domeniul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale;

d) asigură cadrul de consultare între autoritățile și instituțiile publice naționale pentru fundamentarea poziției statului în adoptarea, modificarea, suspendarea sau încetarea de către Republica Moldova a măsurilor restrictive internaționale din propria inițiativă, precum și în ceea ce privește alinierea Republicii Moldova la măsurile restrictive internaționale instituite prin deciziile unilaterale ale altor state;

e) colectează informația și întocmește ori de câte ori este necesar, dar cel puțin o dată pe an, un raport privind măsurile adoptate de Republica Moldova în vederea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale, care se prezintă Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene;

f) ține evidența centralizată și generalizată la subiectul măsurilor restrictive internaționale aplicate de către Republica Moldova;

g) realizarea altor atribuții prevăzute de prezenta lege.

(6) Raportul prevăzut la alin. (5) lit. e) trebuie să conțină, cel puțin:

a) o listă a subiecților restricțiilor cu privire la care s-au aplicat măsuri restrictive internaționale în cursul perioadei ce a urmat de la depunerea ultimului raport similar;

b) o descriere a tipului de măsuri restrictive internaționale aplicate cu referire la fiecare din subiecții restricțiilor prevăzuți la lit. a);

c) o listă a persoanelor cu privire la care s-a decis revocarea măsurilor restrictive internaționale și excluderea din Lista națională cu persoanele subiecți ai restricțiilor în cursul perioadei ce a urmat de la depunerea ultimului raport similar;

d) datele la care au fost aplicate măsurile restrictive internaționale sau, după caz, la care au fost revocate acestea;

e) motivele aplicării/revocării măsurilor restrictive internaționale;

f) o descriere a eforturilor autorităților și instituțiilor competente de a încuraja guvernele altor țări să aplice măsuri restrictive internaționale cu referire la subiecții restricțiilor impuse potrivit prevederilor prezentei legi;

g) o descriere a acțiunilor întreprinse pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale obligatorii pentru Republica Moldova, precum și a dificultăților de aplicare identificate pe parcurs.

(7) Consiliul adoptă deciziile de punere în aplicare a măsurilor restrictive internaționale obligatorii pentru Republica Moldova, care reglementează:

a) tipul și conținutul măsurilor restrictive internaționale;

b) mecanismul de implementare a măsurilor restrictive internaționale, cu indicarea autorităților împuternicite cu punerea în aplicare a restricțiilor;

c) lista persoanelor fizice și juridice supuse măsurilor restrictive internaționale;

d) alte prevederi necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale.

(8) Consiliul modifică deciziile de punere în aplicare a măsurilor restrictive internaționale, menționate în alin. (7), prin adoptarea deciziilor de modificare emise în baza:

a) ordinului de aliniere emis de către ministrul afacerilor externe și integrării europene, în cazul măsurilor restrictive internaționale instituite prin acte ale Uniunii Europene sau ale altor organizații internaționale;

b) unei decizii prealabile a Consiliului de aliniere la măsurile restrictive internaționale, în cazul în care acestea au fost instituite prin deciziile unilaterale ale altor state;

c) unei decizii prealabile a Consiliului de modificare a măsurilor restrictive internaționale, în cazul în care acestea au fost instituite de către Republica Moldova din propria inițiativă.

(9) În cazul alinierii la măsurile restrictive internaționale instituite prin acte ale Uniunii Europene, ale altor organizații internaționale sau prin deciziile unilaterale ale altor state, Consiliul are la dispoziție 30 de zile pentru a adopta deciziile prevăzute în alin. (7) și (8).”.

9. Articolul 12:

la alineatul (1) cuvântul „normative” se substituie cu cuvintele „de aplicare a măsurilor restrictive internaționale”;

la alineatul (2), cuvântul „normative” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul măsurilor restrictive internaționale instituite de către Republica Moldova din propria inițiativă, persoanele în privința cărora au fost aplicate măsuri restrictive internaționale pot prezenta observații sau dovezi substanțiale noi, cu solicitarea reexaminării situației sale și a modificării sau, după caz, a ridicării măsurilor restrictive internaționale în privința sa. Decizia cu privire la ridicarea măsurilor restrictive internaționale în privința unei persoane poate fi luată dacă:

a) există informații că persoana nu s-a angajat în activitatea pentru care acesteia i-au fost aplicate măsuri restrictive internaționale;

b) persoana a fost urmărită penal pentru activitatea în care s-a angajat și în privința acesteia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale ori achitarea, sau, după caz, urmare a condamnării acesteia de către instanța de judecată, aceasta a executat pedeapsa penală aplicată;

c) persoana a demonstrat o schimbare semnificativă a comportamentului, a recuperat corespunzător prejudiciile cauzate prin faptele sale și s-a angajat să nu se mai implice în activitățile prevăzută la art. 4¹; sau

d) aceasta este dictată de interesele superioare ale statului;

e) în alte cazuri prevăzute de prezenta lege.”.

10. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 13.** Autoritățile publice competente în contextul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale

(1) În funcție de tipul măsurii restrictive internaționale, autoritățile publice competente în contextul punerii în aplicare a acestora, sunt următoarele:

a) în cazul interdicțiilor de intrare, tranzitare, ședere sau aflare pe teritoriul Republicii Moldova aplicate unor cetățeni străini sau apatrizi – Inspectoratul General pentru Migrație;

b) în cazul declarării unor cetățeni străini sau apatrizi drept persona non grata sau persoane indezirabile – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;

c) în cazul blocării fondurilor sau resurselor economice – Serviciul Fiscal de Stat;

d) în cazul măsurilor restrictive internaționale ce vizează un stat, guvernul unui stat sau o entitate nestatală - autoritățile publice cu atribuții potrivit legii în domeniul în care se aplică tipul de măsuri restrictive internaționale respective.

(2) Acțiunile întreprinse în vederea punerii în aplicare a măsurii restrictive internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, realizate cu bună-credință și cu respectarea procedurii prevăzute de prezenta lege, nu angajează în niciun fel răspunderea persoanei fizice sau juridice care o efectuează ori a personalului de conducere sau a angajaților acesteia, cu excepția cazului în care se dovedește acțiunile respective au fost comise cu vinovăție.

”.

11. Articolul 15:

la alineatul (2), cuvintele „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” se substituie cu cuvintele „secretariatul Consiliului”;

la alineatul (3), cuvintele „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” se substituie cu cuvintele „Secretariatul Consiliului”;

la alineatul (4), cuvintele „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” se substituie cu cuvintele „Secretariatul Consiliului”, iar cuvintele „în cadrul Consiliului” se substituie cu cuvintele „în cadrul Consiliului Suprem de Securitate”;

alineatul (5) se completează cu textul „, precum și despre dificultățile de aplicare identificate pe parcurs”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Secretariatul Consiliului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, va informa organizațiile internaționale care au adoptat măsuri restrictive internaționale obligatorii pentru Republica Moldova asupra acțiunilor întreprinse pe plan intern și dificultăților de aplicare a măsurilor respective.”.

12. Articolul 16:

se completează cu alineatele (4¹) și (4²), cu următorul cuprins:

„(4¹) Suplimentar la cerința prevăzută la alin. (4), în cazul măsurilor restrictive internaționale privind blocarea fondurilor sau resurselor economice,

autoritatea publică competentă pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice blocate anterior ori punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, după ce au constatat că fondurile sau resursele economice în cauză:

a) sunt necesare pentru satisfacerea rezonabilă a unor necesități de bază ale subiecților restricțiilor și ale membrilor de familie care se află în întreținerea respectivelor persoane fizice, inclusiv cheltuielile pentru alimentație, chirie sau rate ipotecare, medicamente și tratamente medicale, impozite, prime de asigurare și plata serviciilor de utilități publice;

b) sunt destinate exclusiv plății unor onorarii rezonabile sau rambursării cheltuielilor suportate în legătură cu prestarea unor servicii juridice;

c) sunt destinate exclusiv plății unor comisioane sau taxe aferente serviciilor de păstrare sau de gestionare curentă a unor fonduri sau resurse economice blocate;

d) sunt necesare pentru cheltuieli extraordinare; sau

e) urmează să fie plătite într-un cont sau dintr-un cont al unei misiuni diplomatice sau consulare ori al unei organizații internaționale care beneficiază de imunități în conformitate cu dreptul internațional, în măsura în care astfel de plăți sunt destinate a fi utilizate în scopurile oficiale ale misiunii diplomatice sau consulare ori ale organizației internaționale.

(4²) Autoritatea publică competentă poate autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice blocate anterior și în situația în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) fondurile sau resursele economice fac obiectul unei hotărâri arbitrale pronunțate înainte de data la care au fost aplicate măsurile restrictive internaționale față de persoana respectivă, al unei hotărâri judecătorești ori al unei decizii administrative ce sunt executorii pe teritoriul Republicii Moldova, înainte sau după data respectivă;

b) fondurile sau resursele economice vor fi utilizate exclusiv pentru a satisface cererile garantate printr-o astfel de hotărâre sau decizie ori a căror valabilitate este recunoscută printr-o astfel de hotărâre sau decizie, în limitele stabilite de normele legale ce reglementează drepturile persoanelor care formulează astfel de cereri;

c) hotărârea sau decizia nu este în beneficiul unui subiect al restricțiilor.”;

Se completează cu alineatul (7), cu următorul cuprins:

„(7) Măsurile restrictive internaționale privind blocarea fondurilor sau resurselor economice nu împiedică creditarea conturilor blocate de către societățile de investiții, băncile și alți prestatori de servicii de plată care primesc fonduri transferate de terți în contul subiectului restricției, cu condiția ca toate aceste sume care sunt transferate în conturile respective să fie, de asemenea, blocate. Instituțiile respective informează, fără întârziere, autoritatea competentă relevantă cu privire la orice tranzacție de acest tip. Blocarea fondurilor sau resurselor economice nu se aplică sumelor transferate în conturile blocate care reprezintă:

- a) dobânzi sau alte venituri generate de aceste conturi;
 - b) plăți datorate în baza unor contracte care au fost încheiate sau unor obligații care au survenit anterior datei la care au fost aplicate măsurile restrictive internaționale față de persoana respectivă; sau
 - c) plăți datorate în temeiul unor hotărâri judecătorești, decizii administrative sau hotărâri arbitrale pronunțate într-un stat terț sau care sunt executorii pe teritoriul Republicii Moldova,
- cu condiția ca orice astfel de dobânzi, alte venituri și plăți să rămână blocate pe conturile respective.”.

13. Articolul 17:

la alineatul (1), cuvintele „pune în sarcina autorităților publice responsabile conform competențelor lor” se substituie cu cuvintele „realizează de către Consiliu”, iar cuvintele „fiecare autoritate sau instituție publică competentă în parte” se substituie cu cuvântul „Guvern”;

la alineatul (2), cuvintele „Guvernul și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” se substituie cu cuvântul „Consiliul”.

14. La articolul 18:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Secretariatul Consiliului ține evidența centralizată a tuturor măsurilor restrictive internaționale obligatorii în vigoare, inclusiv a celor la care Republica Moldova s-a aliniat sau pe care le-a aplicat din proprie inițiativă. Informația privind măsurile restrictive menționate se publică pe pagina web oficială a instituției care asigură lucrările de secretariat ale Consiliului într-un compartiment separat, sub forma unei liste cu subiecții în privința cărora Republica Moldova a aplicat măsurile restrictive internaționale.”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Lista națională cu subiecții restricțiilor, prevăzută la alin. (1), cuprinde motivele includerii în listă a subiectului respectiv, precum și informațiile necesare identificării persoanelor fizice sau juridice vizate, în cazul în care aceste informații sunt disponibile. În ceea ce privește persoanele fizice, aceste informații pot cuprinde: numele, prenumele și pseudonimele; data și locul nașterii; cetățenia; seria și numărul actului de identitate; sexul; adresa de domiciliu și/sau de reședință temporară, dacă este cunoscută, precum și funcția sau profesia. În ceea ce privește persoanele juridice astfel de informații pot cuprinde denumirea, locul și data înregistrării, număr de identificare de stat (IDNO) și sediul.”;

alineatul (4) se completează cu următoarea propoziție „În cazurile când această posibilitate nu este prevăzută de prevederile legale speciale ce reglementează atribuțiile lor de serviciu, persoanele responsabile din cadrul Consiliului și a altor autorități/instituții publice competente pot prelucra, dacă este cazul, date relevante referitoare la infracțiuni comise de persoanele fizice și juridice care figurează pe listă, la condamnări penale ale acestor persoane sau la

măsuri de securitate privind aceste persoane, numai în măsura în care o astfel de prelucrare este necesară pentru desfășurarea procedurilor de aplicare a măsurilor restrictive internaționale și de întocmire și completare a listei naționale cu persoanele subiecți ai restricțiilor. În asemenea situații, Consiliul și autoritățile/instituțiile publice competente vor exercita atribuțiile prevăzute de prezenta lege în calitate de operatori de date cu caracter personal, iar persoanele responsabile din cadrul acestora – în calitate de persoană împuternicită de către operator, astfel cum sunt reglementate acestea de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Faptul asigurării publicității informațiilor prevăzute la alin. (1¹), cu respectarea condițiilor stabilite de prezenta lege, nu reprezintă o încălcare a reglementărilor legale privind protecția datelor cu caracter personal și nu poate angaja răspunderea persoanelor responsabile.”.

15. Legea se completează cu articolul 18¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 18¹.** Obligația generală de conformare și de înștiințare

(1) Este interzisă participarea în cunoștință de cauză și deliberată la activități care au drept scop sau efect eludarea măsurilor restrictive internaționale aplicate în conformitate cu prezenta lege.

(2) Orice persoană care are date și informații despre unul din subiecții restricțiilor, care deține sau are sub control bunuri ori care are date și informații despre acestea, despre tranzacții legate de bunuri sau în care sunt implicate un subiect al restricțiilor are obligația de a înștiința autoritatea competentă potrivit prezentei legi din momentul în care ia cunoștință despre existența situației care impune înștiințarea. Prin excepție, nici o persoană nu poate fi silită și nici nu poate fi sancționată pentru faptul că nu a divulgat informații contrar intereselor sale sau ale copiilor, părinților, fraților și surorilor, bunicilor, nepoților, precum și contra intereselor soțului, soției, logodnicului, logodnicei, concubinului, concubinei.

(3) Autoritatea publică înștiințată potrivit alin. (2), în situația în care constată că nu are calitatea de autoritate competentă potrivit prezentei legi, transmite imediat, însă nu mai târziu de sfârșitul următoarei zile lucrătoare, înștiințarea către autoritatea competentă, iar în situația în care autoritatea competentă nu poate fi identificată, înștiințarea se transmite Consiliului pentru luarea unei decizii pe marginea acesteia.

(4) Înștiințarea trebuie să cuprindă date minime care să permită identificarea și contactarea autorului acesteia.

(5) Orice persoană poate sesiza în scris autoritatea publică competentă potrivit prezentei legi pentru a-i semnala orice eroare de identificare privind persoane sau entități în privința cărora au fost puse în aplicare măsuri restrictive internaționale potrivit prevederilor prezentei legi, precum și privind orice bunuri vizate de aceste măsuri.

(6) Autoritatea competentă comunică decizia sa asupra sesizării prevăzute la alin. (5) în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea sesizării și dispune, dacă este cazul, măsurile subsecvente necesare.

(7) Acțiunile întreprinse de persoane fizice sau juridice nu angajează în niciun fel răspunderea acestora în cazul în care nu au știut și nu au putut ști că acțiunile lor ar încălca măsurile prevăzute în prezenta lege.”.

16. Legea se completează, după articolul 19, cu următorul text:

„Capitolul III

PREVEDERI SPECIALE CU PRIVIRE LA ASPECTELE PATRIMONIALE LEGATE DE PUNEREA ÎN APLICARE A MĂSURILOR RESTRICTIVE INTERNAȚIONALE

Articolul 19¹. Măsuri speciale de supraveghere a persoanelor juridice

(1) Persoanele juridice deținute sau aflate sub controlul unui subiect al restricțiilor ale căror fonduri și/sau resurse economice sunt blocate pot solicita autorității publice competente prevăzute la art. 13 alin. (1) lit. c) instituirea provizorie a unui sistem de supraveghere care să asigure respectarea de către persoana juridică a măsurilor restrictive internaționale.

(2) Cererea persoanei juridice adresată autorității competente este însoțită de următoarele documente:

a) declarația persoanei juridice din care să reiasă în mod expres că fondurile și/sau resursele economice ale acesteia vor fi utilizate cu respectarea regimului de sancțiuni;

b) acordul expres al persoanei juridice pentru instituirea sistemului de supraveghere.

(3) Autoritatea competentă poate solicita persoanei juridice informații suplimentare în scopul fundamentării deciziei cu privire la cerere.

(4) Ca efect al instituirii sistemului de supraveghere prevăzut la alin. (1), fondurile și/sau resursele economice ale persoanei juridice sunt deblocate.

(5) Prevederile alin. (1)-(4) sunt aplicabile și în situația în care cererea persoanei juridice este depusă la autoritatea competentă înainte de aplicarea măsurii blocării fondurilor și/sau a resurselor economice, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) sunt indicii temeinice că persoana juridică este deținută sau controlată de un subiect al restricțiilor;

b) niciun fond sau nicio resursă economică să nu fi fost pusă la dispoziția subiectului restricțiilor, identificat ca exercitând controlul asupra persoanei juridice în cauză.

(6) Cererea prevăzută la alin. (1), însoțită de opinia autorității competente pe marginea acesteia, se transmite, în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii sau, după caz, a completării acesteia, către Consiliu, care va lua o decizie cu privire la aceasta. Răspunsul la cererea formulată potrivit alin. (1) poate fi de

admitere sau de respingere a cererii, după caz, și se comunică solicitantului în termen de 20 de zile lucrătoare de la primirea acesteia de către Consiliu, care în cazul admiterii cererii, va desemna o persoană în calitate de supraveghetor al persoanei juridice respective și va stabili atribuțiile concrete specifice unui administrator cu care va fi împuternicit persoana desemnată.

(7) Procedura de instituire și desfășurare a măsurii supravegherii se stabilește prin ordin al ministrului dezvoltării economice și digitalizării.

Articolul 19². Sistemul de supraveghere

(1) Supraveghetorul desemnat potrivit dispozițiilor art. 19¹ alin. (6) are următoarele drepturi:

a) să participe la ședințele adunării generale a acționarilor, asociaților, consiliului de administrație și alte asemenea ședințe privind managementul persoanei juridice, în calitate de observator;

b) să aibă acces în toate locațiile în care își desfășoară activitatea persoana juridică;

c) să aibă acces la toate documentele primite de persoana juridică sau care emană de la aceasta, respectiv documente financiar-contabile, juridice și alte documente care privesc activitatea economică;

d) să exercite atribuțiile specifice unui administrator cu care a fost împuternicit acesta de către Consiliu potrivit prevederilor art. 19¹ alin. (6).

(2) Supraveghetorul desemnat are următoarele obligații:

a) să supravegheze activitatea persoanei juridice în vederea identificării oricăror indicii rezonabile cu privire la derularea oricăror operațiuni cu subiecții restricțiilor;

b) să solicite persoanei juridice punctul de vedere în termen de 24 de ore de la constatările făcute potrivit lit. a);

c) să informeze de îndată autoritatea competentă prevăzută la art. 19¹ alin. (1), precum și Consiliul, în legătură cu constatările făcute, precum și cu punctul de vedere prezentat de persoana juridică;

d) să întocmească lunar o informare privind activitatea persoanei juridice, în baza activității de supraveghere, care se transmite autorității competente prevăzute la art. 19¹ alin. (1) și Consiliului;

e) să păstreze secretul comercial, secretul fiscal și să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal în îndeplinirea obligațiilor sale.

(3) Persoana juridică supravegheată are următoarele obligații:

a) să informeze și să comunice, în timp util, supraveghetorului cu privire la data, ora și locul la care vor avea loc ședințele adunării generale a acționarilor, asociaților, consiliului de administrație și alte asemenea ședințe privind managementul acesteia, precum și documentele ce urmează a fi supuse dezbaterii;

b) să permită accesul supraveghetorului în toate locațiile în care își desfășoară activitatea, la solicitarea acestuia;

c) să permită accesul supraveghetorului la toate documentele primite de persoana juridică sau care emană de la aceasta, respectiv documente financiar-contabile, juridice și alte documente care privesc activitatea economică.

Articolul 19³. Încetarea măsurilor speciale

În situația în care persoana juridică utilizează fondurile sau resursele economice cu încălcarea regimului măsurilor restrictive internaționale, Consiliul revocă măsura dispusă ca urmare a admiterii cererii conform art. 19¹ alin. (6) și blochează fondurile pentru a nu fi puse la dispoziția subiecților măsurilor restrictive.

Articolul 19⁴. Obligația de identificare și raportare a fondurilor și resurselor economice blocate

(1) Entitățile raportoare potrivit legislației în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului aplică într-o manieră similară măsuri de precauție privind clienții, pentru a stabili dacă o tranzacție include subiecți ai restricțiilor sau persoane asociate acestora ori aceasta implică bunuri vizate de prezenta lege.

(2) Raportarea fondurilor și a resurselor economice care fac obiectul măsurilor restrictive internaționale se transmite de îndată Serviciului Fiscal de Stat. Raportarea include date privind persoanele, contractele și conturile implicate, precum și descrierea și valoarea totală a bunurilor.

(3) Mecanismul și modelul de raportare sunt stabilite prin ordin al directorului Serviciului Fiscal de Stat.

Articolul 19⁵. Decizia de blocare a fondurilor sau a resurselor economice

(1) După primirea înștiințării ori raportării potrivit art. 18¹ sau 19⁴ și efectuarea cercetărilor necesare, Serviciului Fiscal de Stat dispune, fără întârziere, blocarea fondurilor sau a resurselor economice care se află în proprietatea, sunt deținute de sau se află sub controlul, direct sau indirect, al persoanelor fizice ori juridice care au fost identificate ca fiind subiecți ai restricțiilor.

(2) Serviciului Fiscal de Stat, după efectuarea cercetărilor necesare, dispune blocarea inclusiv a fondurilor sau a resurselor economice derivate ori generate din bunuri deținute sau controlate de persoanele fizice ori juridice prevăzute la alin. (1) sau a fondurilor ori a resurselor economice deținute sau controlate, individual sau împreună, de persoanele prevăzute la alin. (1).

(3) Decizia prevăzută la alin. (1) se comunică de îndată persoanelor fizice și juridice care au făcut raportarea respectivă, conform art. 18¹ și 19⁴, organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare prevăzute la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, autorităților publice competente pentru notarea blocării, după caz, precum și persoanelor sau entităților vizate de ordin, dacă este posibil. Decizia prevăzută la alin. (1) se comunică în toate cazurile și Serviciului de Informații și Securitate.

(4) Serviciul Fiscal de Stat asigură publicarea deciziilor prevăzute la alin. (1) și (2) în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii.

(5) Deciziile prevăzute la alin. (1) și (2) pot fi contestate potrivit procedurii de contencios administrativ, după parcurgerea procedurii prealabile. Serviciul Fiscal de Stat are obligația de a analiza periodic măsura dispusă prin deciziile prevăzute la alin. (1) și (2) și de a o revoca din oficiu sau la cerere când constată că menținerea acesteia nu se mai justifică. Decizia de respingere a cererii de revocare poate fi atacată potrivit procedurii de contencios administrativ.

Articolul 19⁶. Notarea blocării resurselor economice

(1) În cazul blocării bunurilor imobile, notarea în Registrul bunurilor imobile a măsurii de indisponibilizare a acestora se efectuează de Agenția Servicii Publice, prin oficiile teritoriale din subordine în raza cărora se află imobilul, la solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, în baza deciziei emise potrivit art. 19⁵ alin. (1) sau alin. (2).

(2) Solicitarea de notare a indisponibilizării, transmisă conform alin. (1), trebuie să conțină numărul cadastral și/sau alte date de identificare disponibile cu referire la bunul respectiv.

(3) Cererile de notare a indisponibilizării bunurilor imobile, respectiv de radiere sunt scutite de plata tarifelor.

(4) În cazul blocării bunurilor mobile, notarea indisponibilizării se face la cererea Serviciului Fiscal de Stat, adresată persoanelor juridice cu atribuții de înregistrare sau evidență a respectivelor bunuri.

Articolul 19⁷. Autorizarea unor tranzacții pentru protejarea drepturilor terților

(1) Subiecții restricțiilor pot invoca măsurile de blocare pentru a justifica neîndeplinirea unei obligații, numai dacă au solicitat, potrivit art. 16, acordarea unei excepții în acest sens, iar cererea le-a fost respinsă.

(2) Persoanele, altele decât cele prevăzute la alin. (1), care au un drept asupra bunurilor în sensul prezentei legi, precum și creditorii subiecților restricțiilor pot solicita, potrivit procedurii prevăzute la art. 16, o autorizație pentru utilizarea bunurilor care fac obiectul măsurilor restrictive internaționale în vederea stingerii obligației respective.

(3) Serviciul Fiscal de Stat va asigura informarea subiectului restricției despre solicitările de derogare făcute de părți interesate de a avea acces la fondurile sau resursele economice blocate care îi aparțin sau se află în deținerea ori sub controlul său, recurgând în acest sens la toate modalitățile de comunicare a actelor către destinatar, reglementate de lege.

(4) Autorizarea potrivit art. 16 nu constituie recunoașterea legală a titlului de creanță.

(5) Atunci când analizează solicitări de tipul celor prevăzute la alin. (1) și (2), Serviciul Fiscal de Stat va ține seama de dovezile furnizate de creditor, precum și de subiectul restricțiilor, cu privire la existența unei obligații de a returna bunurile în cauză, pentru a verifica dacă există riscul eludării măsurilor de blocare.

Articolul 19⁸. Situația contractelor și tranzacțiilor încheiate pentru valorificarea unor drepturi ale subiecților restricțiilor

(1) Nu se dă curs niciunei cereri legate de orice contract sau tranzacție a cărei executare a fost afectată, în mod direct sau indirect, în totalitate sau parțial, de măsurile impuse în temeiul prezentei legi, inclusiv cererilor de acordare de despăgubiri sau oricărei alte cereri de acest tip, cum ar fi cererile de daune-interese sau cele de chemare în garanție, în special cererilor de prelungire sau de executare a unei obligațiuni, a unei garanții sau a unei despăgubiri, în special de natură financiară, indiferent de formă, în cazul în care sunt făcute de:

- a) subiecții restricțiilor;
- b) o persoană fizică sau juridică care acționează prin intermediul sau în numele unuia din subiecții restricțiilor.

(2) În orice procedură de executare a unei cereri, sarcina de a dovedi că satisfacerea cererii nu este interzisă în temeiul alin. (1) incumbă persoanei fizice sau juridice care solicită executarea respectivei cereri.

(3) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului persoanelor fizice sau juridice menționate la alin. (1) la controlul jurisdicțional al legalității neexecutării obligațiilor contractuale în conformitate cu prezenta lege.

(4) O persoană fizică sau juridică care, din orice motiv, dorește să pună bunuri la dispoziția unui subiect al restricțiilor trebuie să solicite acordarea unei excepții în acest sens, potrivit art. 16, dacă în actul prin care se stabilește măsura restrictivă internațională, prevăzut la art. 1, nu se prevede altfel.

(5) Atunci când examinează astfel de cereri, autoritatea competentă analizează toate dovezile furnizate în sprijinul justificării cererii și verifică dacă legăturile solicitantului cu subiectul restricției nu sunt de natură să sugereze că aceștia acționează împreună în scopul de a eluda măsurile restrictive internaționale respective.

Articolul 19⁹. Regimul bunurilor cărora li se aplică măsurile restrictive internaționale

(1) Persoanele fizice sau juridice care, intrând într-un raport juridic sau aflându-se într-o stare de fapt față de orice bun care face obiectul unei măsuri restrictive internaționale, află despre existența situațiilor care impun înștiințarea sau raportarea potrivit art. 18¹, respectiv art. 19⁴, au obligația, fără întârziere și notificare prealabilă a autorităților competente, de a nu îndeplini nicio operațiune față de bunul respectiv în afara operațiunilor prevăzute în prezenta lege și de a înștiința, de îndată, autoritățile competente.

(2) Persoanele fizice sau juridice, cu excepția subiecților restricțiilor, care dețin bunurile supuse măsurilor restrictive internaționale, au dreptul să ceară din partea statului acoperirea cheltuielilor necesare pentru conservarea și administrarea acestora în scopul împiedicării deprecierii sau devalorizării. Cererea de acoperire a acestor cheltuieli se adresează Serviciului Fiscal de Stat, iar dreptul la compensație pentru cheltuielile de administrare începe din momentul înștiințării autorității competente, potrivit art. 18¹ sau 19⁴, după caz. Modalitatea de punere în aplicare a prevederilor prezentului alineat se stabilește prin ordin al directorului Serviciului Fiscal de Stat.

(3) Dacă persoanele fizice sau juridice, cu excepția subiecților restricțiilor, nu pot ori nu doresc să administreze bunul respectiv, la cererea acestora, prin decizie a Serviciului Fiscal de Stat, bunul poate fi predat spre administrare statului, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat.

(4) Serviciul Fiscal de Stat cere predarea bunului respectiv, dacă apreciază că este necesară pentru buna administrare a acestuia. Bunul care nu este predat de bunăvoie este preluat spre administrare, fără acordul persoanei care îl deține.

(5) La predarea sau preluarea spre administrare a bunului blocat, se întocmește un proces-verbal. O copie a acestui proces-verbal se eliberează persoanei care a predat bunul sau de la care bunul a fost preluat spre administrare.

(6) Serviciul Fiscal de Stat dispune predarea de îndată a bunului către persoana îndreptățită, după cum urmează:

a) persoanei care dovedește, potrivit art. 18¹ alin. (5), că este proprietarul sau deținătorul legal al bunului și că nu face obiectul unor măsuri restrictive internaționale sau acest lucru se constată de Serviciul Fiscal de Stat în cadrul cercetărilor efectuate potrivit art. 19⁵;

b) proprietarului sau deținătorului legal care dovedește, potrivit art. 18¹ alin. (5), că bunul respectiv nu face obiectul măsurilor restrictive internaționale sau acest lucru se constată de Serviciul Fiscal de Stat în cadrul cercetărilor efectuate potrivit art. 19⁵;

c) persoanei stabilite ca fiind cea căreia trebuie să îi fie predat bunul prin actul prevăzut la art. 1;

(7) În situațiile prevăzute la alin. (5) și (6), dispozițiile art. 19⁵ alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 19¹⁰. Administrarea bunurilor cărora li se aplică măsuri restrictive internaționale

(1) Modul de administrare a bunurilor blocate care fac obiectul măsurilor restrictive internaționale se stabilește de Guvern.

(2) În situațiile în care, potrivit legii sau din cauza caracteristicilor, bunurile predate sau preluate potrivit art. 19⁹ nu pot fi administrate de Serviciul Fiscal de Stat, aceasta le va preda spre administrare autorității sau instituției publice cu competențe în domeniu. În cazul unor bunuri imobile, acestea pot fi predate spre folosință și administrare unor alte autorități sau instituții publice, în baza unor

acorduri interinstituționale încheiate între acestea și Serviciu și care vor conține în mod obligatoriu clauza privind predarea necondiționată a imobilelor respective către Serviciu, în cazurile prevăzute la art. 19⁹ alin. (6).

(3) Administratorul are dreptul să facă toate actele de administrare a bunurilor la care are dreptul și proprietarul acestora.

(4) Pentru acoperirea cheltuielilor legate de administrarea bunurilor se folosesc, în primul rând, sporurile și veniturile realizate pe durata administrării acestora.

(5) În cazul în care sporurile sau veniturile prevăzute la alin. (4) nu există sau nu sunt suficiente și nu poate fi identificată nicio altă sursă de acoperire a cheltuielilor de administrare, instanța de judecată, la solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, poate decide vânzarea bunurilor sau a unei părți a acestora, efectuată în proporția strict necesară pentru acoperirea cheltuielilor.

(6) În cazul în care există riscul deprecierei bunurilor, instanța de judecată, la solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, poate decide vânzarea bunurilor blocate sau a unei părți a acestora. Fondurile provenite dintr-o astfel de vânzare au regimul de fonduri blocate pe durata valabilității măsurii restrictive internaționale relevante.

(7) Serviciul Fiscal de Stat ține evidenta și inventarul tuturor bunurilor aflate în administrare potrivit prevederilor prezentei legi.

(8) În timpul administrării bunurilor potrivit prezentei legi, administratorul se îngrijește, în primul rând, de conservarea acestora, de administrarea lor eficientă, de protejarea împotriva deteriorării, distrugerii, pierderii, sustragerii sau abuzului, urmărind satisfacerea dreptului la despăgubire al proprietarului și la predarea foloaselor necuvenite rezultate din îmbogățirea fără justă cauză, menținerea integrității bunurilor prin urmărirea ca debitorii să își îndeplinească la timp și integral obligațiile față de bunurile supuse măsurilor restrictive internaționale, inclusiv prin revendicarea drepturilor proprietarului la scadență, urmărind să nu expire termenul la care aceste creanțe devin exigibile și evitarea stingerii acestor drepturi.

(9) În timpul administrării bunurilor blocate, bunurile nu pot fi grevate de sarcini de garanție mobilă sau imobiliară și nu pot fi încheiate:

- a) contracte de închiriere a folosinței bunurilor cu clauză de transfer al proprietății asupra bunurilor la sfârșitul perioadei de închiriere;
- b) contracte de vânzare a întreprinderii sau a reprezentanței acesteia;
- c) contracte privind dreptul de uzufruct asupra acestor bunuri.

(10) Procedura de valorificare a bunurilor prevăzută la alin. (5) și (6), precum și modalitățile de aplicare a prevederilor art. 19⁹ alin. (4) - (6) sunt reglementate de către Guvern.

(11) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) - (2), (5) și (6), Serviciul Fiscal de Stat solicită avizul Consiliului.

Articolul 19¹¹. Supravegherea punerii în aplicare a măsurilor de blocare

(1) Supravegherea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale de blocare a fondurilor se face de către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, pentru entitățile raportoare, conform legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

(2) Supravegherea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale de blocare a fondurilor de către persoanele fizice și juridice care nu intră în sfera de competență a autorităților și instituțiilor prevăzute la alin. (1), precum și controlul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale de blocare a resurselor economice se fac de către Serviciul Fiscal de Stat.”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 1 lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi.

(3) Autoritățile și instituțiile publice responsabile, în termen de 1 lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor emite actele necesare în vederea implementării prevederilor prezentei legi și vor aduce actele lor normative în concordanță cu prezenta lege.

(4) Guvernul, în termen de 1 lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi va asigura republicarea, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, a Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, cu modificările operate inclusiv prin prezenta lege, dându-le articolelor și alineatelor o nouă numerotare și corectând, după caz, toate referințele la articolele și la alineatele Legii nr. 25/2016.

(5) Ori de câte ori actele normative fac trimitere la Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, la un anumit articol sau la dispoziții abrogate ori modificate, sau la articolele renumerate ulterior în temeiul prezentei legi, trimiterea se consideră a fi făcută la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc sau la articolul renumerotat.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea
măsurilor restrictive internaționale

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale a fost elaborat de către Ministerul Justiției, cu suportul mai multor autorități publice cu domenii de competență conexe obiectului de reglementare a prezentului proiect de lege.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Prezentul proiect de act normativ a fost elaborat, reieșindu-se din mai multe considerente care s-au impus plenar în ultima perioadă de timp pentru autoritățile din Republica Moldova și care reclamă, ca atare, reacția și întreprinderea unor măsuri corespunzătoare din partea acestora.</p> <p>Astfel, cu titlu inițial, este necesar a se remarca că în conformitate cu <i>Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană</i>, statul nostru și-a asumat sarcina implementării unui șir de acțiuni în vederea realizării mai multor măsuri relevante, printre care și cele de:</p> <ul style="list-style-type: none">- implementare a angajamentului de „dezoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice;- consolidare a luptei împotriva criminalității organizate, pe baza unor evaluări detaliate ale amenințărilor, a unei cooperări sporite cu partenerii regionali ai UE și internaționali și a unei mai bune coordonări a autorităților de aplicare a legii;- instituire a un pachet legislativ privind recuperarea activelor și un cadru cuprinzător pentru combaterea criminalității financiare și a spălării banilor, asigurând conformitatea legislației privind combaterea spălării banilor cu standardele Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI). <p>Între timp, autorităților naționale le-a fost adus la cunoștință faptul operării unor modificări la data de 26.10.2022 în Deciziile nr. 13818/2017 și nr. 140240/2021 emise de Președintele SUA și puse în acțiune de Oficiul pentru Controlul Activelor Străine din cadrul Departamentului Trezoreriei de Stat a SUA (OFAC), având în vedere faptele de corupție, subminare a statului de drept, abuz asupra drepturilor omului și alte crime săvârșite de către un șir de persoane fizice, dintre care unii inclusiv și cetățeni ai Republicii Moldova.</p> <p>În acest context, este necesar a se remarca faptul că notificările privind includerea în listele de sancțiuni internaționale ale Statelor Unite ale Americii a unor cetățeni ai Republicii Moldova au survenit pe fundalul stării de urgență declarate pe întreg teritoriul țării, generate de riscurile de securitate pentru Republica Moldova ce au</p>

apărut în contextul agresiunii armate a statului vecin, Ucraina, de către Federația Rusă.

Așadar, reieșindu-se din argumentele invocate de către autoritățile SUA cu ocazia includerii persoanelor respective în listele de sancțiuni internaționale, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a decis impunerea prin prevederile de la pct. 1 ale Dispoziției cu nr. 45/2022 a unor măsuri cu privire la subiecții vizați de sancțiuni, al căror scop rezidă în asigurarea securității Republicii Moldova și a stabilității sectorului financiar, având în vedere necesitatea unei reacții rapide care ar asigura efectul acțiunilor prescrise în modificările survenite la 26.10.2022 în Deciziile nr. 13818/2017 și nr. 140240/2021 emise de Președintele SUA și puse în acțiune de Oficiul pentru Controlul Activelor Străine din cadrul Departamentului Trezoreriei de Stat a SUA (OFAC), precum și în scopul excluderii riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, realizate inclusiv în scop de eludare a sancțiunilor instituite prin deciziile respective.

Este necesar însă a se remarca faptul că actele adoptate de către Comisia pentru Situații Excepționale pe perioada stării de urgență încetează să mai producă efecte juridice după încetarea acestei stări (potrivit art. 4 alin. (3) din *Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război*), motiv pentru care se impune ca absolut necesară elaborarea unui cadru normativ care ar reglementa cu titlu definitiv mecanismul desfășurat de instituire din proprie inițiativă și de aplicare a măsurilor restrictive internaționale, care nu au caracter obligatoriu pentru Republica Moldova, ce sunt stabilite prin actele Uniunii Europene, prin actele și deciziile adoptate de organizațiile internaționale sau de alte state, pe care Republica Moldova a decis să le pună în aplicare.

În legătură cu acest aspect, se merită a fi menționat faptul că Republica Moldova are deja consacrat un cadru general de reglementare a aplicării măsurilor restrictive internaționale odată cu adoptarea *Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale*, domeniul de aplicare al căreia vizează reglementarea modului de introducere, aplicare și ridicare de către Republica Moldova a măsurilor restrictive internaționale care sunt stabilite:

- a) prin rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, adoptate în baza prevederilor art. 41 al Cartei Națiunilor Unite;
- b) prin actele Uniunii Europene la care Republica Moldova s-a aliniat;
- c) prin actele și deciziile adoptate de organizațiile internaționale sau de alte state, la care Republica Moldova s-a aliniat;
- d) de Republica Moldova din proprie inițiativă.

Cu referire la prevederile acestei legi s-a constatat însă faptul că reglementarea aspectelor legate de aplicarea măsurilor restrictive internaționale este realizată într-o manieră pe alocuri deficitară, care lasă multe aspecte importante în legătură cu acest subiect într-un con de umbră, ceea ce în ultimă instanță atrage o inaplicabilitate a

multor instrumente oferite de către această lege, atingând prin aceasta într-o manieră determinantă efectul general al acesteia. Prezentul proiect a urmărit să lichideze în măsura posibilului aceste lacune depistate, la elaborarea acestuia ghidându-se de prevederile relevante în materie din legislația mai multor state care au consacrat un cadru normativ similar. Cu titlu de exemplu al unor asemenea intervenții, care urmăresc să reducă din aspectele nereglementate suficient de Legea nr. 25/2016, pot fi enumerate:

- completarea legii date cu un articol distinct unde ar fi reglementat într-o manieră extensivă subiectul legat de subiecții restricțiilor (aspect esențial, în contextul în care legea urmărește să consacre posibilitatea legală, precum și procedura pentru aplicarea de către Republica Moldova din proprie inițiativă a unor măsuri restrictive internaționale, fără a veni la moment cu careva prevederi măcar sumare referitor la subiecții în privința cărora ar putea fi aplicate aceste măsuri restrictive (cu excepția definiției noțiunii de „subiecți ai restricțiilor” în cuprinsul art. 2, care însă prezintă puțină utilitate într-un eventual proces de aplicare a unor asemenea măsuri));

- oferirea unei clarități suplimentare cu referire la modalitățile concrete prin care se asigură aplicarea măsurilor restrictive internaționale pe teritoriul Republicii Moldova și a regimului juridic al actelor prin care se asigură în practică acest mecanism de aplicare;

- completarea legii cu un bloc întreg de prevederi care ar vărsa mai multă lumină asupra uneia din cele mai importante și mai complexe măsuri restrictive internaționale – cea privind blocarea fondurilor sau resurselor economice, precum și a aspectelor patrimoniale particulare ce decurg din aplicarea acestei măsuri.

Prin urmare, opinăm că odată cu adoptarea prezentului proiect, autoritățile publice naționale vor obține un instrument legal care va servi drept sprijin și punct de orientare în eforturile lor de contracarare a faptelor unor subiecți vizați de măsuri restrictive internaționale, precum și de limitare a obținerii oricărui beneficiu de pe urma acestor fapte, constituind totodată și un temei legal pentru adoptarea în viitor a propriilor reglementări interne cu referire la procedurile desfășurate de autoritățile respective.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prin intermediul Declarației de compatibilitate, transmisă prin scrisoarea cu nr. 31/02-126-10418 din 02.10.2023, a fost emisă concluzia că proiectul național asigură transpunerea parțială a Deciziei (PESC) 2020/1999 și Regulamentului (UE) 2020/1998. Totodată, în procesul definitivării proiectului național se va asigura revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

La elaborarea proiectului de lege a fost analizată experiența altor state care au adoptat reglementări interne prin care s-a urmărit consacrarea unui instrument național de impunere a unor măsuri restrictive cu privire la anumite categorii de persoane fizice și juridice, ce se fac vinovați de fapte grave prin care au fost încălcate drepturile și libertățile unor alte persoane, democrația și statul de drept (acte normative care în mod uzual poartă denumirea de „acte Magnitsky”, după numele devenit deja notoriu al lui Sergei Magnitsky, cetățean rus care a realizat un șir de investigații și de dezvăluiri cu referire la corupția de nivel înalt în Federația Rusă, și care a fost reținut ulterior de organele de poliție din țara respectivă, decedând atunci când se afla în custodia acestora). Astfel, printre legislația din domeniu examinată cu ocazia elaborării proiectului pot fi enumerate actele adoptate în Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Canada, Australia, precum și actele Uniunii Europene (Regulamentul UE 2020/1998) privind măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor grave împotriva drepturilor omului. Au fost analizate totodată și prevederile similare referitoare la punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale existente în cadrul legislației din România (*Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale*).

În baza acestei analize, au fost identificate prevederile cele mai relevante care se consideră oportun a fi transpuse în cadrul legislației naționale din Republica Moldova, ținându-se totodată cont și de structura și conceptul existent deja al *Legii nr. 25/2016*, astfel încât, din punct de vedere conceptual, proiectul dat vine cu următoarele blocuri de intervenții, care vor reglementa anumite aspecte cheie la subiect:

- o primă categorie de intervenții are scopul de a elucida mai multe noțiuni și concepte care joacă un rol important în mecanismul de reglementare a aplicării măsurilor restrictive internaționale (intervenindu-se în acest sens pentru oferirea definițiilor pentru unele noțiuni suplimentare, precum și completându-se *Legea nr. 25/2016* cu un articol distinct care va reglementa într-o manieră extensivă toate aspectele legate de subiecții restricțiilor). Spre exemplu, poate fi invocată aici situația particulară cu cele 3 noțiuni consacrate în lege: „*bunuri*”; „*fonduri*” și „*resurse economice*”, care aparent s-ar dubla/suprapune, fiind emise propuneri în acest sens în procedura de avizare cu privire la renunțarea la două dintre acestea și păstrarea doar a uneia (eventual a noțiunii de „*bunuri*”). Reflectând asupra acestora, considerăm totuși că nu există o disonanță, dat fiind faptul că noțiunea de „*bunuri*” este cea mai generală din aceste trei noțiuni („*bunuri*”, „*fonduri*” și „*resurse economice*”), incluzând în sine și pe celelalte două noțiuni. Iar, utilizarea în cuprinsul diferitelor prevederi din proiect a noțiunilor de „*fonduri și resurse economice*” vine în contextul

în care noțiunea de „*blocare*” se utilizează în cuprinsul proiectului doar în asociere cu aceste două noțiuni, nu și cu cea de „*bunuri*”.

- un al doilea bloc de prevederi urmărește să aducă un spor de claritate prevederilor actuale din *Legea nr. 25/2016* referitoare la tipurile de acte prin care se asigură aplicarea măsurilor restrictive internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, regimul juridic al acestora, modalitățile concrete de adoptare a acestor acte, subiecții implicați în procesul de luare a deciziilor privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale și în acel de aplicare nemijlocită a acestora;

- al treilea bloc de intervenții vizează o elucidare/dezvoltare suplimentară a mai multor aspecte diverse legate de aplicarea nemijlocită a măsurilor restrictive internaționale, cum ar fi: a) modalitatea de comunicare către subiecții vizați a introducerii în privința acestora a măsurilor respective; b) autorizarea, în anumite cazuri excepționale, a unor derogări de la aceste măsuri restrictive internaționale; c) aspecte legate de mecanismul național de supraveghere a respectării măsurilor restrictive dispuse; d) atribuțiile la fiecare autoritate și instituție publică în contextul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale etc.;

- în fine, un ultim bloc de prevederi din proiect, care însă are importanța practică cea mai mare dintre toate intervențiile propuse prin intermediul acestuia vizează consacrarea în lege a unor dispoziții specifice cu privire la bunurile care fac obiectul măsurilor restrictive internaționale sau vor fi vizate în altfel de acestea (raportarea acestora, preluarea controlului asupra lor și realizarea unei publicități corespunzătoare/notarea, în registrele de publicitate existente cu privire la diversele categorii de bunuri, a blocării bunurilor vizate de aceste sancțiuni).

Pentru a se veni cu mai multe detalii referitor la aspectele esențiale ale proiectului, este necesar a se remarca următoarele prevederi din cadrul acestuia:

1. potrivit art. 4¹ din proiect, subiecți potențiali ai măsurilor restrictive internaționale reglementate de această lege pot fi o listă întreagă de persoane fizice sau juridice din țară și de peste hotare, care pot grupate generic după cum urmează:

A. – persoanele care au comis fapte de:

a) genocid;

b) crime împotriva umanității;

c) următoarele încălcări grave ale drepturilor omului sau abuzuri grave împotriva acestora:

(i) tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante,

(ii) sclavia,

(iii) execuțiile și asasinatele,

(iv) răpirile de persoane,

(v) arestările sau detențiile arbitrare;

d) alte încălcări ale drepturilor omului sau abuzuri împotriva acestora, incluzând dar nelimitându-se la următoarele încălcări sau abuzuri, în măsura în care aceste încălcări sau abuzuri sunt larg răspândite și sistematice și se încadrează în componența unor fapte incriminate potrivit legislației interne a Republicii Moldova:

(i) traficul de persoane, precum și abuzurile împotriva drepturilor omului comise de persoane care introduc ilegal migranți pe teritoriul unui stat,

(ii) violența sexuală și cea bazată pe gen,

(iii) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea de întrunire și de asociere pașnică,

(iv) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea de opinie și de exprimare,

(v) încălcări sau abuzuri în ceea ce privește libertatea religioasă sau de convingere;

B. – persoanele care:

a) fără a comite direct fapta, sunt responsabile sau complici în execuții și asasinate, acte de tortură sau alte încălcări grave ale drepturilor omului recunoscute la nivel internațional comise împotriva persoanelor din orice stat străin care au urmărit scopul:

(i) de a demasca activitatea ilegală desfășurată de funcționari publici străini,

(ii) să obțină, să exercite, să apere sau să promoveze drepturile și libertățile omului recunoscute la nivel internațional; precum libertatea de conștiință, religie, gândire, credință, opinie, exprimare, adunare pașnică și asociere și dreptul la un proces echitabil și la alegeri democratice;

b) au acționat ca agenți sau în numele unui stat străin cu ocazia comiterii unei fapte prevăzute la lit. a);

C. – persoanele care, în exercițiul unei funcții publice importante la nivel național și/sau internațional, sau care, fiind membri ai organelor de conducere ale partidelor politice, sunt responsabile sau complici la ordonarea, controlul sau dirijarea în alt mod a actelor de corupție – inclusiv darea și luarea de mită, deturnarea de bunuri private sau publice pentru scopuri/câștig personale, transferul veniturilor din corupție către state străine sau orice alte acte de corupție legate de procedura de expropriere, de achiziții publice sau de încheierea și executarea unor contracte administrative — activități care pot fi calificate ca acte de corupție majoră, atunci când se iau în considerare, printre altele, impactul acestora, sumele implicate, influența persoanei implicate sau poziția autorității/complicitatea guvernului statului străin în cauză în actele date;

D. – persoanele în privința cărora există indicii temeinice sau informații oficiale că acestea fac parte, colaborează sau au colaborat cu serviciile de informații străine ce desfășoară acțiuni ostile Republicii Moldova;

E. – persoane fizice sau juridice care furnizează sprijin financiar, tehnic sau material ori sunt implicate în alt mod în actele prevăzute la pct. 1) – 4), inclusiv prin planificarea, conducerea, comandarea, sprijinirea, pregătirea, facilitarea sau încurajarea acestor acte.

Adițional la aceste categorii de subiecți, prin intermediul proiectului se propune reglementarea situației și a unei categorii distincte de persoane, care nu vor fi asimilate din punct de vedere a regimului juridic incident cu subiecții restricțiilor, și anume a unui cerc de persoane fizice sau juridice care ar putea fi considerate ca fiind **asociate** cu subiecții prevăzuți în categoriile anterioare. Pentru identificarea acestor persoane au fost preluate criteriile consacrate deja în cuprinsul pct. 1.1 din *Dispoziția CSE nr. 45/2022*, astfel încât în această categorie de persoane urmează a fi potențial incluse:

a) orice persoană fizică în privința căreia există informații documentate că:

(i) este la momentul actual sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(ii) are la momentul actual sau a avut în ultimii zece ani beneficii financiare, fără a avea statut de salariat sau fără a presta o activitate ce ar urma să fie remunerată, precum și în lipsa oricărui alt temei juridic justificativ pentru recepționarea beneficiilor respective, din partea unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice – subiect al restricțiilor;

(iii) are la momentul actual sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor sau cu persoanele juridice ale căror beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(iv) este la momentul actual sau a fost în ultimii zece ani fondator sau deținător al unor acțiuni sau cote-părți ale unei persoane juridice despre care există informații credibile că beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(v) este la momentul actual sau a fost în ultimii zece ani administrator sau gestionar efectiv (*prin noțiunea de „gestionar efectiv” se are în vedere, în esență, o situația juridică (care poate fi, după caz, o stare de drept sau o stare de fapt) în temeiul căreia o persoană, fără a avea calitatea formală de administrator al persoanei juridice, ar asigura totuși în modul practic gestiunea activităților acesteia (spre exemplu, ipotezele legale ale unei gestiuni de afaceri, fiducii, reglementate în*

Codul civil)) al unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(vi) a înregistrat/înregistrează pe numele său sau a acordat/acordă suportul la înregistrarea pe numele persoanelor terțe a unor drepturi, a unor bunuri imobile sau mobile, a unor persoane juridice care aparțineau/apartțin uneia din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor sau unei persoane juridice ale cărei beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

b) orice persoană juridică în privința căreia există informații credibile că:

(i) una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor este unicul fondator sau deține, personal sau prin persoane interpuse, mai mult de 25% de acțiuni sau cote-părți;

(ii) la momentul actual sau în ultimii zece ani beneficiar efectiv al acestuia este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(iii) la momentul actual sau în ultimii cinci ani a avut/are relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor sau cu persoanele juridice al căror beneficiar efectiv a fost/este una din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor;

(iv) la momentul actual sau în ultimii cinci ani a inițiat/inițiază raporturi juridice pentru apariția sau stingerea unor drepturi sau obligații la indicația sau în interesul uneia din persoanele fizice sau juridice subiecți ai restricțiilor.

2. O altă intervenție notabilă în cadrul Legii nr. 25/2016 vizează completarea art. 16 cu prevederi suplimentare prin care vor fi prevăzute exhaustiv derogările admisibile de la măsurile restrictive internaționale enumerate în lege și condițiile stricte în care acestea pot fi acordate de către autoritățile responsabile de aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

3. Un rol cheie în asigurarea implementării eficiente a prevederilor prezentei legi îl va avea **Consiliul interinstituțional de supervizare**, esența și atribuțiile căruia sunt reglementate de art. 7¹, cu care se propune a fi completată legea prin proiect. Acesta va fi condus de Prim-ministrul Republicii Moldova, iar în componența lui vor intra conducătorii principalelor autorități și instituții publice cu atribuții legale în domeniile conexe obiectului prezentului proiect.

Consiliul va avea următoarele atribuții:

a) decide asupra adoptării măsurilor restrictive internaționale de către Republica Moldova din proprie inițiativă și asupra inițiativelor de aliniere la măsurile restrictive internaționale instituite prin deciziile unilaterale ale altor state;

b) adoptă avize facultative cu referire la inițiativele de aliniere la măsurile restrictive internaționale, în situațiile prevăzute la art. 7 alin. (7), atunci când deciziile pe marginea acestor inițiative urmează a fi luate de alte autorități publice;

c) asigură cadrul de consultare în vederea armonizării activităților autorităților și instituțiilor publice naționale în domeniul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale;

d) asigură cadrul de consultare între autoritățile și instituțiile publice naționale pentru fundamentarea poziției statului în adoptarea, modificarea, suspendarea sau încetarea de către Republica Moldova a măsurilor restrictive internaționale din propria inițiativă, precum și în ceea ce privește alinierea Republicii Moldova la măsurile restrictive internaționale instituite prin deciziile unilaterale ale altor state;

e) colectează informația și întocmește ori de câte ori este necesar, dar cel puțin o dată pe an, un raport privind măsurile adoptate de Republica Moldova în vederea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale, care se prezintă Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene;

f) ține evidența centralizată și generalizată la subiectul măsurilor restrictive internaționale aplicate de către Republica Moldova;

g) realizarea altor atribuții prevăzute de prezenta lege.

Relaționarea dintre atribuțiile exercitate de către Consiliu și cele exercitate la moment de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene se va face ținându-se cont de faptul că la momentul actual, mecanismul de aliniere la măsurile restrictive internaționale ale UE include următoarele etape:

- recepționarea de către MAEIE pe platforma electronică a invitației UE adresate statelor partenere de a se expune privind alinierea la deciziile Consiliului UE de instituire sau modificare a regimurilor de măsuri restrictive;

- pregătirea și transmiterea de către MAEIE în adresa instituțiilor naționale responsabile a scrisorilor de solicitare a avizelor pe marginea alinierii la deciziile Consiliului UE, precum și consultarea Prim-ministrului;

- recepționarea de către MAEIE a avizelor din partea instituțiilor solicitate și analiza acestora;

- luarea de către MAEIE a deciziei de aliniere sau nealiniere la deciziile Consiliului UE privind măsuri restrictive internaționale;

- informarea de către MAEIE a UE, prin intermediul aceleiași platforme electronice, despre decizia RM de aliniere sau nealiniere la deciziile Consiliului UE privind măsuri restrictive, care constă de fapt prin bifarea opțiunii de aliniere în termenul oferit pentru exprimarea opțiunilor.

De menționat este faptul că RM este deseori invitată să se alinieze în paralel la mai multe decizii ale Consiliului UE, ceea ce presupune parcurgerea etapelor descrise mai sus separat per fiecare decizie. De regulă, săptămânal RM recepționează cel puțin două invitații de aliniere la măsurile restrictive internaționale ale UE.

Adițional, subliniem că pentru parcurgerea acestor etape este oferit termenul de 6-7 zile calendaristice, la expirarea căruia posibilitatea de comunicare a poziției RM

prin intermediul platformei electronice este exclusă, iar poziția comunicată pe alte căi (de exemplu, prin mesaje electronice sau prin Misiunea RM pe lângă UE) riscă să nu fie luată în considerare de către UE.

Astfel, semnalăm că există o probabilitate sporită că procesul de coordonare și luare de către CIS a deciziilor de aliniere (cel puțin două decizii pe săptămână) va necesita o perioadă mai îndelungată decât 6-7 zile calendaristice din momentul recepționării invitației din partea UE (luând în considerare nivelul mai înalt la care vor fi luate deciziile, precum și necesitatea organizării reuniunilor CIS pentru adoptarea fiecărei decizii de aliniere). În cazul dat, RM nu va putea să informeze la timp partea UE despre alinierea la măsurile restrictive, ceea ce poate cauza o scădere semnificativă a ratei de aliniere a RM la deciziile Consiliului UE privind măsuri restrictive. La rândul său, această scădere ar putea influența negativ dialogul politic cu UE, rata de aliniere la măsuri restrictive fiind un indicator important pentru eficacitatea cooperării RM-UE în domeniul de politica externă, de securitate și apărare.

La momentul actual, mecanismul existent de aliniere gestionat de MAEIE minimizează aceste riscuri și asigură funcționalitatea și rapiditatea procesului de aliniere. Având în vedere importanța indicatorului privind rata de aliniere la măsuri restrictive în cadrul dialogului politic cu UE, considerăm că este necesară asigurarea în continuare a unui mecanism funcțional și rapid de coordonare a procesului de aliniere pentru a preveni crearea riscurilor semnalate mai sus.

Prin urmare, având în vedere experiența MAEIE acumulată în gestionarea procesului dat, se va asigura ca MAEIE să rămână în continuare responsabil pentru gestionarea mecanismului de aliniere a RM la măsurile restrictive internaționale.

Pe de altă parte, se atrage atenția asupra faptului că deciziile de aliniere sau nealiniere la măsurile restrictive internaționale ale UE pot avea diferit grad de complexitate:

- deciziile cu grad înalt de complexitate:
 - = noile regimuri de măsuri restrictive internaționale instituite de către UE,
 - = regimuri de măsuri restrictive internaționale ale UE la care RM nu s-a aliniat anterior (de exemplu, măsurile restrictive împotriva Federației Ruse sau Republicii Belarus),
 - = alte regimuri de măsuri restrictive internaționale ale UE sensibile din punct de vedere economic și/sau politic;
- deciziile cu grad mediu de complexitate:
 - = deciziile de modificare a regimurilor de măsuri restrictive internaționale existente la care RM s-a aliniat (de exemplu, adăugarea noilor persoane și/sau entități pe listele de sancțiuni; includerea unor măsuri restrictive mai severe; etc.);
- deciziile cu grad scăzut de complexitate:

= deciziile tehnice de modificare a regimurilor de măsuri restrictive internaționale existente la care RM s-a aliniat (de exemplu, actualizarea informațiilor privind unele persoane și/sau entități; prelungirea perioadei de aplicare a măsurilor restrictive; excluderea unor persoane și/sau entități din listele de sancțiuni; introducerea unor derogări din rațiuni umanitare; etc.).

În acest context, nu se consideră necesară organizarea ședințelor CIS, prezidate de Prim-ministru, pentru examinarea tuturor deciziilor, în special a deciziilor de complexitate scăzută și a majorității deciziilor de complexitate medie (luând în considerare frecvența recepționării invitațiilor din partea UE și termenii restrânși pentru luarea deciziei de aliniere).

În cazul în care MAEIE va rămâne instituția responsabilă pentru gestionarea mecanismului de aliniere a RM la măsurile restrictive internaționale, va fi posibil de menținut practica existentă de avizare prin corespondență în privința deciziilor cu complexitatea scăzută și medie. Totodată, în cazurile când deciziile cu gradul înalt de complexitate și unele decizii cu gradul mediu de complexitate se vor dovedi a fi mai sensibile și vor necesita o discuție specială la nivel mai înalt, MAEIE urmează să solicite convocarea CIS pentru coordonarea deciziei de aliniere.

Astfel, se va reduce semnificativ riscul de a afecta negativ rapiditatea luării deciziilor, precum și rata de aliniere a RM la măsurile restrictive internaționale ale UE.

Așadar, luând în considerare că alinierea la măsuri restrictive și punerea în aplicare a acestora pot fi tratate ca două procese separate, se propune următorul model de divizare a responsabilităților:

- MAEIE – responsabil pentru gestionarea mecanismului de aliniere la măsurile restrictive internaționale, instituite prin acte ale UE sau ale altor organizații internaționale;

- CIS – responsabil pentru gestionarea proceselor descrise în noul art. 7¹ alin. (5) lit. b), c), e), f), g), precum și lit. a), cu precizarea că CIS rămâne responsabil pentru componenta de aliniere doar în cazul măsurilor restrictive internaționale instituite prin deciziile unilaterale ale altor state, și d), cu mențiunea că această prevedere se referă la măsurile restrictive internaționale adoptate din propria inițiativă și la măsurile restrictive internaționale sensibile care necesită analiza subiectului în cadrul reuniunilor CIS.

- Cancelaria de Stat – instituția care asigură lucrările de secretariat ale CIS.

Prin urmare, proiectul își propune crearea CIS în calitate de structură responsabilă inclusiv pentru asigurarea cadrului de consultare în vederea armonizării activităților autorităților și instituțiilor publice naționale în domeniul punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale.

Conform viziunii autorului proiectului, acest lucru ar presupune că CIS va trebui să adopte câte o decizie (după modelul Deciziilor și Regulamentelor UE privind măsuri restrictive) separată privind punerea în aplicare:

- a fiecărui regim de sancțiuni instituit prin acte ale UE sau ale altor organizații internaționale la care RM s-a aliniat - în baza ordinului Ministrului AEIE;
- a fiecărui regim instituit prin deciziile unilaterale ale altor state la care RM s-a aliniat - în baza deciziei CIS;
- a fiecărui regim instituit de către RM din propria inițiativă - în baza deciziei CIS.

În cazul alinierii la o decizie care modifică regimul de sancțiuni existent, CIS urmează să adopte, în baza actului de aliniere (emis fie de MAEIE, fie de CIS), o decizie de modificare a deciziei de punere în aplicare a regimului respectiv de sancțiuni (după modelul Deciziilor UE de modificare a Deciziei de bază prin care a fost instituit regimul de sancțiuni). Cu alte cuvinte, deciziile UE privind măsuri restrictive la care RM s-a aliniat urmează a fi transpuse în legislația națională prin deciziile emise de CIS.

În cazul sancțiunilor UE, de exemplu, urmează să funcționeze următoarea logică:

1. Consiliul UE adoptă o decizie de modificare a regimului de sancțiuni existent la care RM s-a aliniat și pentru care CIS a adoptat o decizie privind punerea în aplicare a regimului de sancțiuni;
2. MAEIE recepționează invitația de aliniere din partea UE și asigură respectarea procedurilor necesare conform mecanismului existent de aliniere;
3. Ministrul AEIE emite ordinul de aliniere la decizia Consiliului UE din pct. 1;
4. În termen de 30 de zile, CIS, în baza ordinului de aliniere emis de către Ministrul AEIE, adoptă o decizie de modificare a deciziei prin care se reglementează punerea în aplicare a regimului de măsuri restrictive al UE pe teritoriul RM.
5. Decizia CIS intră în vigoare din momentul publicării în Monitorul Oficial.
6. Instituțiile responsabile asigură punerea în aplicare a prevederilor deciziei modificate de CIS.

4. Totodată, proiectul conține și prevederi suplimentare cu privire la evidența măsurilor restrictive internaționale (reglementate în cuprinsul art. 18 din lege), stabilindu-se că secretariatul Consiliului interinstituțional de supervizare va ține evidența centralizată a tuturor măsurilor restrictive internaționale obligatorii în vigoare, inclusiv a celor la care Republica Moldova s-a aliniat sau pe care le-a aplicat din proprie inițiativă. Informația privind măsurile restrictive menționate se publică pe pagina web oficială a instituției care asigură lucrările de secretariat ale Consiliului într-un compartiment separat, sub forma unei liste cu subiecții în privința cărora Republica Moldova a aplicat măsurile restrictive internaționale.

Lista națională cu subiecții restricțiilor va cuprinde motivele includerii în listă a subiectului respectiv, precum și informațiile necesare identificării persoanelor fizice sau juridice vizate, în cazul în care aceste informații sunt disponibile. În ceea ce privește persoanele fizice, aceste informații pot cuprinde: numele, prenumele și pseudonimele; data și locul nașterii; cetățenia; seria și numărul actului de identitate; sexul; adresa de domiciliu și/sau de reședință temporară, dacă este cunoscută, precum și funcția sau profesia. În ceea ce privește persoanele juridice astfel de informații pot cuprinde denumirea, locul și data înregistrării, număr de identificare de stat (IDNO) și sediul.

În contextul ținerii evidenței măsurilor restrictive internaționale, proiectul vine să reglementeze suplimentar și un aspect, omis la moment, legat de respectarea prevederilor legale privind protecția și prelucrarea datelor cu caracter personal. Astfel, în cazurile când această posibilitate nu este prevăzută de prevederile legale speciale ce reglementează atribuțiile lor de serviciu, persoanele responsabile din cadrul Consiliului și a altor autorități/instituții publice competente vor putea prelucra, dacă este cazul, date relevante referitoare la infracțiuni comise de persoanele fizice și juridice care figurează pe listă, la condamnări penale ale acestor persoane sau la măsuri de securitate privind aceste persoane, numai în măsura în care o astfel de prelucrare este necesară pentru desfășurarea procedurilor de aplicare a măsurilor restrictive internaționale și de întocmire și completare a listei naționale cu persoanele subiecți ai restricțiilor.

5. Un alt aspect important care este necesar a fi remarcat constă în faptul că, potrivit art. 19¹ – 19³ ce se propun a fi incluse în lege, persoanele juridice deținute sau aflate sub controlul unui subiect al restricțiilor ale căror fonduri și/sau resurse economice sunt blocate pot solicita autorității publice competente instituirea provizorie a unui sistem de supraveghere care să asigure respectarea de către persoana juridică a măsurilor restrictive internaționale (o soluție similară existând și în cadrul legislației din România, la art. 8¹-8³ din *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 202/2008*).

Asupra cererii respective se va pronunța Consiliul interinstituțional de supervizare, care dacă va accepta cererea, va numi și un supraveghetor pentru persoana juridică respectivă, ce va putea:

- a) să participe la ședințele adunării generale a acționarilor, asociaților, consiliului de administrație și alte asemenea ședințe privind managementul persoanei juridice, în calitate de observator;
- b) să aibă acces în toate locațiile în care își desfășoară activitatea persoana juridică;
- c) să aibă acces la toate documentele primite de persoana juridică sau care emană de la aceasta, respectiv documente financiar-contabile, juridice și alte documente care privesc activitatea economică.

Totodată, supraveghetorul desemnat va avea și următoarele obligații:

- a) să supravegheze activitatea persoanei juridice în vederea identificării oricăror indicii rezonabile cu privire la derularea oricăror operațiuni cu subiecții restricțiilor;
- b) să solicite persoanei juridice punctul de vedere în termen de 24 de ore de la constatările făcute potrivit lit. a);
- c) să informeze de îndată autoritatea competentă, precum și Consiliul, în legătură cu constatările făcute, precum și cu punctul de vedere prezentat de persoana juridică;
- d) să întocmească lunar o informare privind activitatea persoanei juridice, în baza activității de supraveghere, care se transmite autorității competente și Consiliului;
- e) să păstreze secretul comercial, secretul fiscal și să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal în îndeplinirea obligațiilor sale.

Persoana juridică supravegheată, la rândul ei, are și ea următoarele obligații:

- a) să informeze și să comunice, în timp util, supraveghetorului cu privire la data, ora și locul la care vor avea loc ședințele adunării generale a acționarilor, asociaților, consiliului de administrație și alte asemenea ședințe privind managementul acesteia, precum și documentele ce urmează a fi supuse dezbaterii;
- b) să permită accesul supraveghetorului în toate locațiile în care își desfășoară activitatea, la solicitarea acestuia;
- c) să permită accesul supraveghetorului la toate documentele primite de persoana juridică sau care emană de la aceasta, respectiv documente financiar-contabile, juridice și alte documente care privesc activitatea economică.

În situațiile în care persoana juridică va fi depistată că utilizează fondurile sau resursele economice cu încălcarea regimului măsurilor restrictive internaționale, Consiliul va revoca măsura specială de supraveghere dispusă ca urmare a admiterii cererii, astfel încât se va reveni la situația anterioară cu blocarea activelor persoanei juridice respective.

6. În fine, conștientizându-se importanța particulară a măsurilor privind blocarea fondurilor și resurselor economice ale subiecților restricțiilor, proiectul conține și un șir de prevederi mai detaliate (art. 19⁴ - 19¹⁰) cu privire la acest subiect.

Astfel, în proiect se prevede că după primirea unor înștiințări ori raportări în conformitate cu prevederile legii și efectuarea cercetărilor necesare, Serviciul Fiscal de Stat va dispune, fără întârziere, blocarea fondurilor sau a resurselor economice care se află în proprietatea, sunt deținute de sau se află sub controlul, direct sau indirect, al persoanelor fizice ori juridice care au fost identificate ca fiind subiecți ai restricțiilor. Totodată, Serviciul Fiscal de Stat, după efectuarea cercetărilor necesare, va dispune și blocarea fondurilor sau a resurselor economice derivate ori generate din bunuri deținute sau controlate de persoanele fizice ori juridice subiecți ai restricțiilor sau a fondurilor ori a resurselor economice deținute sau controlate, individual sau împreună, de persoanele subiecți ai restricțiilor.

În vederea eficientizării deciziilor date, se prevede faptul că ele vor urma să fie publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și vor fi transmise organelor ce țin registrele de publicitate a bunurilor mobile și imobile pentru notarea faptului blocării resurselor respective.

5. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect nu va fi necesară alocarea unor sume de bani suplimentare din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului de lege urmează a fi realizate un șir de intervenții pentru ajustarea cadrului normativ conex, atât la nivel legal, cât și infralegal, precum și va fi necesară adoptarea unui șir de acte normative subsecvente de către autoritățile publice competente potrivit prevederilor prezentului proiect (sarcina dată a fost reflectată în cadrul dispozițiilor finale și tranzitorii ale proiectului de lege).

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte transmise spre coordonare*”) și pe platforma www.particip.gov.md.

În vederea respectării tuturor procedurilor de creație legislativă stabilite de *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, proiectul a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic **950/MJ/2022** și supus procedurii de avizare cu toate instituțiile interesate în domeniu. Proiectul a fost supus avizării cu următoarele instituții:

1. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
2. Ministerul Afacerilor Interne;
3. Ministerul Finanțelor;
4. Ministerul Economiei (subsecvent – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării);
5. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
6. Serviciul de Informații și Securitate;
7. Banca Națională a Moldovei;
8. Comisia Națională a Pieței Financiare;
9. Serviciul Fiscal de Stat;
10. Serviciul Vamal;
11. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;
12. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră;
13. Biroul Migrație și Azil (subsecvent – Inspectoratul General pentru Migrație);
14. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale;
15. Agenția Servicii Publice;

16. Autoritatea Aeronautică Civilă;
17. Agenția Navală;
18. Cancelaria de Stat;
19. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;

20. Consiliul Audiovizualului;

În procesul de avizare (și, ulterior, de reavizare) au fost recepționate avizele de la următoarele instituții: Banca Națională a Moldovei; Consiliul Audiovizualului; Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (asociație obștească); Camera Notarială; Centrul Național Anticorupție; Comisia Națională a Pieței Financiare; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Economiei (subsecvent – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării); Ministerul Finanțelor; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Oficiul Avocatului Poporului; Serviciul de Informații și Securitate; Uniunea Avocaților din Republica Moldova; Uniunea Executorilor Judecătorești din Moldova (unde au fost expuse un șir de obiecții și propuneri care au fost analizate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor aferent proiectului), precum și de la Autoritatea Aeronautică Civilă; Agenția Navală; Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației; Cancelaria de Stat și Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova (care a susținut proiectul fără obiecții și propuneri).

Având în vedere că celelalte autorități sesizate nu au prezentat avizul asupra proiectului de act normativ, acesta se consideră avizat pozitiv de către instituțiile respective, în conformitate cu prevederile pct. 192 din *Regulamentul Guvernului*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*.

8. Constatările expertizei anticorupție

Întru respectarea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* (în continuare – *Legea nr. 100/2017*), Cancelaria de Stat, prin scrisoarea nr. 18-23-11993 din 9 decembrie 2022 a remis spre expertizare concomitent cu consultările publice proiectul actului normativ.

Prin scrisoarea nr. 06/2-7565 din 22 decembrie 2022, Centrul Național Anticorupție a comunicat despre faptul că, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) ale *Legii integrității nr. 82/2017*, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate, iar proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Cu toate acestea, prin intermediul scrisorii respective, Centrul a venit cu un șir de

observații și propuneri la proiect, care au fost examinate corespunzător de autorul proiectului.

Urmare a transmiterii materialelor aferente proiectului spre reavizare în temeiul pct. 201 din *Regulamentul Guvernului*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*, a fost recepționat scrisoarea de răspuns a Centrului cu nr. 06/2/15189 din 29.09.2023, prin care s-a reiterat că, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) ale Legii nr. 82/2017, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. S-a comunicat că proiectul propus pentru examinare autorităților competente este remis într-o redacție nouă, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări. Urmare celor expuse, s-a solicitat, expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În acest context, nu pot fi reținute argumentele invocate de Centrul Național Anticorupție, întrucât dispozițiile *Legii nr. 100/2017* în partea ce ține de elaborarea actelor normative este una specială în raport cu dispozițiile *Legii nr. 82/2017*, iar în conformitate cu art. 1 din *Legea nr. 100/2017*, se stabilesc categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ.

Mai mult, în conformitate cu art. 5 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Ministră

Veronica MIHAILOV-MORARU